

NOTAT

Deres ref.

Vår ref.

7631/2020/233/EMIRAA

Dato

01.04.2020

KOMMENTARER ETTER STORTINGETS BEHANDLING AV 3. TILTAKSPAKKE

Oppdatering økonomi

Tirsdag denne uken vedtok Stortinget nye økonomiske tiltak til kommunene i forbindelse med håndtering av korona-pandemien. En gjennomgang av dette følger nedenfor.

Selve sammenslåingsprosessen etterfulgt av arbeidet med pandemien har tatt vesentlige ressurser bort fra ordinær drift. Det er en usikkerhet om allerede vedtatte innsparinger i budsjettet vil kunne gjennomføres i så stor grad som opprinnelig planlagt. Etter fire måneders drift vil vi også se om det er kostnader som ikke er tatt med eller om det er inntekter som er budsjettert på to steder.

Det må tas forbehold om at det kan komme økonomiske konsekvenser grunnet korona som vi pr i dag ikke har oversikt over. Det gjelder både økte kostnader og reduserte inntekter. Beregningene på bemanning helse i forbindelse med pandemien har tatt utgangspunkt i det scenariet som FHI har lagt til grunn pr i dag med den usikkerheten det innebærer.

De vedtatte overføringene fra staten medfører noe mindre bruk av fondsmidler i Ørland kommune enn skissert i saken mandag. Ørland kommune har en anstrengt økonomi og det er av stor betydning at vi har ledige ressurser dersom situasjonen forverrer seg utover høsten. Dersom vi får et lavere nivå på skatteinntektene er det også viktig å ha fondsmidler til å kompensere for tapet i en overgangsfase. Det er derfor bra for kommunen vår at vi nå kan være noe mer rustet til å møte uforutsette utgifter i en uforutsigbar tid. Administrasjonen legger opp til at det samtidig med 1. tertialrapport blir lagt fram en salderingssak.

Stortingets behandling

Stortinget behandlet i går regjeringens 3. krisepakke, og det ble gjort flere vedtak av betydning for kommunenes økonomi. Innstillingen fra Finanskomiteen (Innst. 216 S (2019-2020)) finner dere her:

Skatt og rammetilskudd:

Stortinget understreker at *kommunene og fylkeskommunene skal kompenseres for virkningen av skattesvikt, inntektsbortfall herunder kompensasjon for bortfall av foreldrebetaling og merutgifter i forbindelse med koronapandemien.*

Gjennom dette gis kommunesektoren større trygghet for at den samla kommuneøkonomien for 2020 vil bli sikret, hvilket gjør det enklere å planlegge og opprettholde tjenestetilbud til innbyggerne i en krevende tid.

Som en oppfølging av dette løftet vedtok Stortinget også å øke kommunenes rammetilskudd med 3,9 mrd. kroner, der 3,75 mrd. kroner vil fordeles til kommunene fordelt etter den kommunale inntektsnøkkelen. KS har forstått dette vedtaket slik at bevilgningen vil bli fordelt med utgangspunkt i kommunenes kostnadsindeks i utgiftutjevningen, og dette er for øvrig den samme fordelingsmekanismen som ble benyttet ved tilleggsbevilgningene til kommunene under finanskrisen i 2008/2009. Vedlagt følger en oppstilling der økningen i rammetilskuddet på 3,75 mrd. kroner er fordelt på den enkelte kommune.

Ørlands andel er beregnet til kr 7.417.000

Resterende 150 mill. kroner av økningen i rammetilskuddet kommer som økning i skjønnstilskuddet. Bevilgningen skal bidra til dekning av kommunenes utgifter til uforutsette hendelser knyttet til virusutbruddet, og til kommuner som har blitt rammet særskilt hardt av de samfunnsmessige konsekvensene av virusutbruddet.

Skjønnstilskuddet vil bli fordelt via Fylkesmannen.

Øremerkede overføringer:

Stortinget vedtok også å øke bevilgningene på tre andre bevilgningsposter som har betydning for kommunesektoren:

Kap.	Post	Formål	Kroner
541		IT- og ekompolitikk	
	60	Bredbåndsutbygging økes med fra kr 256 142 000 til kr 406 142 000	150 000 000
1420		Miljødirektoratet	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing kan overføres, økes med..... fra kr 187 832 000 til kr 287 832 000	100 000 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	22	Flom- og skredforebygging kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72, økes med..... fra kr 220 000 000 til kr 320 000 000	100 000 000

Kap. 541 post 60 - Bredbåndsutbygging

I innstillingen vises det til at økt satsing på utbygging av bredbånd vil gi viktig etterspørsel innen bygg- og anleggssektoren på kort sikt, samt bidra til utvikling av nye arbeidsplasser og bedrifter over hele landet på lengre sikt.

Kap. 1420 post 61 – Klimatiltak og klimatilpasning

Bevilgningen på denne posten omfatter de to tilskuddsordningene Klimasats (ordning for tilskudd til kommunale klimatiltak for å kutte utslipp av klimagasser) og tilskudd til klimatilpasningstiltak i kommunene.

Kap. 1820 post 22 – Flom og skadeforebygging

Stortinget bevilget samlet 1 mrd. kroner på kap. 1820 til tiltak for å styrke anleggsbransjen og kunne få utført viktige utbedrings- og vedlikeholdstiltak innen offentlig infrastruktur, med den presisering at den økte bevilgningen skulle benyttes til 100 mill. kroner av økningen er reservert til Flom og skadeforebygging (NVE) kap. 1820 post 22/60.

Aktivitetsfremmende tiltakspakke.

Stortinget er tydelig på at kommunene og fylkeskommunene kan spille en viktig rolle som aktivitetsdriver for å bidra til å øke etterspørselen i kjølvannet av virusutbruddet, og fattet følgende anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen i samråd med KS komme tilbake til Stortinget med en endelig modell for hvordan tiltakspakken for aktivitetsfremmende tiltak fordeles.»

Det ble i denne forbindelse vist til at et av de mest effektive tiltakene for å sikre arbeidsplasser under finanskrisen i 2009 var at kommune kjøpte vedlikeholds- og anleggstjenester, og gjennom dette sikret oppdrag for håndverkere, anleggsbransjen og andre yrkesgrupper. Stortinget viste videre til at det i 2009 ble det bevilget 4 mrd. kroner til dette, og dersom utviklingen på arbeidsmarkedet tilsier det, bør det minst bevilges tilsvarende beløp til kommunene og fylkene i den kommende tiltakspakken for aktivitetsfremmende tiltak.

Stortinget gir videre uttrykk for at de virkemidlene som settes inn bør være målrettede, kunne iverksettes raskt og ha virkning raskt. I tillegg bør tiltakene være midlertidige. Tiltakene som settes i verk skal bygge på et godt samspill med privat kapital der det er relevant og støtte opp under målet om reduserte klimagassutslipp og grønn omstilling.

Dette anmodningsvedtaket tilsier at kommunen nå bør starte med forberedende planlegging for en aktivitetsfremmende tiltakspakke.

Andre anmodningsvedtak:

Av Stortingets anmodningsvedtak som kan ha betydning for kommunene nevnes:

- Stortinget ber regjeringen vurdere å oppfordre kommunene til å igangsette planlagte vedlikeholdsprosjekt på offentlige bygg.
- Stortinget ber regjeringen vurdere å foreslå bevilgninger knyttet til forskning og utvikling, samt satsinger som kan underbygge det grønne skiftet

- Stortinget ber regjeringen legge frem forslag som sikrer flyt i opplæringsløpet for lærlinger og at nye lærekontrakter blir tegnet, senest innen revidert nasjonalbudsjett for 2020.
- Stortinget ber regjeringen i samarbeid med arbeidslivets parter komme raskt tilbake med et konkret forslag til kompetansehevingstiltak med en ramme på 150 mill. kroner.
- Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en midlertidig økning av inntektsgrensen i bostøtteordningen til 31. oktober 2020, innenfor et samlet proveny på 500 mill. kroner.

Reduserte skatteinntekter

KS laget en nasjonal oversikt over tapte skatteinntekter for kommunesektoren og kom fram til at det ville ligge mellom 5,3 og 6,7 milliarder kroner

KS har nå laget en oversikt pr kommune over antatt reduksjon i skatteinntekter og Ørland har et beregnet tap på mellom 9,6 og 12,2 millioner kroner. Hvilket er noe mer enn opprinnelig anslått.

Med hilsen

Emil Raaen

*Kommunedirektør
Ørland kommune*